

Route naar Herdenkingsplaats Gestapokeller

Route naar Herdenkingsplaats Augustaschacht

Geschiedenis ontdekken – mensen ontmoeten

Voor groepen en schoolklassen worden op aanmelding ook buiten de normale openingstijden, namelijk 's ochtends en 's avonds, rondleidingen en workshops georganiseerd. Deze kunnen worden gehouden in het Duits, Engels, Nederlands, Russisch, Italiaans en Frans. Er kan worden overlegd over waar inhoudelijk de meeste aandacht aan moet worden besteed.

In overleg kunnen er bijzondere educatieve en andere projecten worden geboekt. In de buurt van de [gedenk](#)plaatsen zijn er mogelijkheden voor overnachtingen en de dagelijkse maaltijden.

Er wordt in samenwerking met de volksuniversiteit van Osnabrück en Museumkwartier Osnabrück een reeks aan activiteiten georganiseerd, waaronder voordrachten, lezingen, gesprekken met ooggetuigen, bezoeken aan [gedenk](#)plaatsen, films, theatervoorstellingen en concerten.

In de zomer zijn er internationale en regionale workcamps mogelijk voor jongeren en jongvolwassenen die zich vrijwillig willen inzetten voor de [gedenk](#)plaatsen.

In beide [gedenk](#)plaatsen zijn publicaties verkrijgbaar over de Gestapo Osnabrück, het AEL Ohrbeck en andere thema's van de tentoonstellingen.

Workcamps in de Gedenkstätte Augustaschacht

De ingang van de Herdenkingsplaats Gestapokeller was vroeger de hoofdingang van de dienstvertrekken van de Gestapo in het Osnabrückse slot.

© Christa Henke

Herdenkingsplaats Gestapokeller

De herdenkingsplaats omvat drie gevangencellen van de vroegere geheime staatspolitie (Gestapo) Osnabrück. De Gestapo bewaakte in de tijd van het nationaalsocialisme de bevolking. De Gestapo vervolgde de politieke oppositie en deporteerde Joodse mensen naar getto's en vernietigingskampen. De Gestapo had het speciale gezag om mensen voor onbepaalde tijd gevangen te zetten, te folteren en te doden.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd een van de belangrijkste taken het bewaken van mensen uit het buitenland, die tegen hun wil in Duitsland tewerkgesteld waren. De dienstvertrekken van de Gestapo Osnabrück bevonden zich van 1938 tot 1940 en van 1943 tot 1945 in de westvleugel van het Osnabrückse slot. Op de bovenste verdiepingen lagen de kantoren van de Gestapo, in de kelder de gevangencellen.

© Michel Iffländer, GfG / Gruppe für Gestaltung

Politiegeweld en dwangarbeid

Het werkopvoedingskamp Ohrbeck

Herdenkingsplaats Augustaschacht

De herdenkingsplaats bevindt zich op de plaats van het vroegere werkopvoedingskamp (AEL) Ohrbeck. In AEL Ohrbeck hebben, onder onmenselijke omstandigheden, in totaal meer dan 2000 mannen gevangenen gezeten, zowel volwassenen als jongeren. Zij kwamen uit 17 verschillende landen, vooral uit Nederland, de toenmalige Sovjet-Unie, Italië en Polen. Van hen kwamen minimaal honderd mensen in AEL Ohrbeck om het leven, voornamelijk Nederlanders. De meeste gevangenen waren buitenlandse dwangarbeiders.

AEL Ohrbeck werd opgericht en geëxploiteerd door de Gestapo in Osnabrück. Het AEL bestond van januari 1944 tot april 1945. Als locatie voor het werkopvoedingskamp koos de Gestapo Osnabrück de Augustaschacht. Het gebouw van het kamp behoorde toe aan de Klöcknerfabriek in Georgsmarienhütte, die samenwerkte met de Gestapo.

Het vroegere, monumentale hoofdgebouw van het AEL Ohrbeck, de Augustaschacht, is een van de weinige bouwwerken die behouden is gebleven waar een dergelijk kamp in gevestigd was.

© Christa Henke

Gedenkstätte Augustaschacht

Vertaald door textual – Koert Braches

Betrokkenheid en ondersteuning

Gedenkstätte Gestapokeller en Gedenkstätte Augustaschacht vallen onder de maatschappelijke vereniging Verein Gedenkstätten Gestapokeller und Augustaschacht e.V., die wordt ondersteund met particuliere en publieke middelen. Wie graag betrokken wil zijn bij onze vereniging, die zich inzet tegen racisme en voor democratie, nodigen wij hierbij graag uit om ons te helpen bij ons werk.

Door middel van giften kunnen de twee [gedenk](#)plaatsen gratis worden opengesteld.

Rekening voor giften IBAN: DE35 2656 5928 2512 1332 00
Volksbank GMHütte-Hagen-Bissendorf eG (GHB) BIC: GENODE 1 HGM
Duits belastingnummer: 65/270/10102

Sponsors

Die Beauftragte der Bundesregierung für Kultur und Medien

Stiftung niedersächsische Gedenkstätten

Stiftung der Sparkasse Osnabrück

Stiftung Stahlwerk Georgsmarienhütte

Verdere ondersteuning

Landchaftsverband Osnabrücker Land e.V.

OSNABRÜCK® DIE | FRIEDENSTADT

KÖSTER

Politiegeweld en dwangarbeid

In de nieuwe tentoonstelling ‘Politiegeweld en dwangarbeid’ wordt ingegaan op een misdaad van het nationaalsocialistische Duitsland waar tot nu toe weinig aandacht voor was: de vele, deels gewelddadige acties van de geheime staatspolitie (Gestapo) tegen buitenlandse dwangarbeiders tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Bij de tentoonstelling, die uit twee delen bestaat, staat in de Herdenkingsplaats Gestapokeller de geschiedenis van de Gestapo Osnabrück centraal en in de Herdenkingsplaats Augustaschacht de geschiedenis van het werkopvoedingskamp Ohrbeck. De herdenkingsplaatsen kunnen afzonderlijk worden bezocht, in willekeurige volgorde.

De gevangenen van de Gestapo zaten vaak maar een paar dagen vast in de cellen in de kelder van het slot. Daarna werden ze vrijgelaten of naar een andere locatie overgebracht en daar opnieuw gevangen gezet.

© Christa Henke

Registerkaart van een vervolgd persoon in de Herdenkingsplaats Gestapokeller. Er zijn 49.390 van dit soort registerkaarten van de Gestapo Osnabrück bewaard gebleven.

© Michèle Hoffländer, GfG / Gruppe für Gestaltung

De geheime staatspolitie Osnabrück

De geheime staatspolitie (Gestapo) was een van de belangrijkste terreurinstrumenten van de nationaalsocialistische machthebbers. De Gestapo Osnabrück bewaakte de bevolking in de regio Osnabrück. In de Tweede Wereldoorlog richtte de Gestapo zich vooral op buitenlandse vrouwen en mannen die voor dwangarbeid naar Duitsland waren gedeporteerd. Vervolgd werd wie zich aan de gedwongen arbeid onttrok of verzet pleegde tegen racistische discriminatie.

De tentoonstelling gaat over de maatregelen van de Gestapo tegen vrouwelijke en mannelijke dwangarbeiders. Er kan ook zelfstandig worden onderzocht wie er door de Gestapo werd vervolgd. De macht van de Gestapo wordt getoond en de mensen die die macht uitoefenden. Na de oorlog kwamen de daders er vanaf met lichte straffen. De vervolgdgen kregen echter nauwelijks maatschappelijke erkenning en raakten lang in vergetelheid.

Zur Hügelschlucht 4
49205 Hasbergen

Schloss Osnabrück
Neuer Graben
49074 Osnabrück

Openingstijden
di.–za. 14–17 uur
zo. en feestdagen 11–17 uur

Gesloten:
Goede Vrijdag, Hemelvaart,
1 mei, Kerst t/m Nieuwjaar

Kijk voor actuele informatie voor bezoekers op onze website.

Gratis toegang

Contact en informatie

Gedenkstätten Gestapokeller und Augustaschacht e.V.
Zur Hügelschlucht 4, 49205 Hasbergen-Ohrbeck
+49 (0)5405 8959270 | info@augustaschacht.de
www.gedenkstaetten-augustaschacht-osnabrueck.de

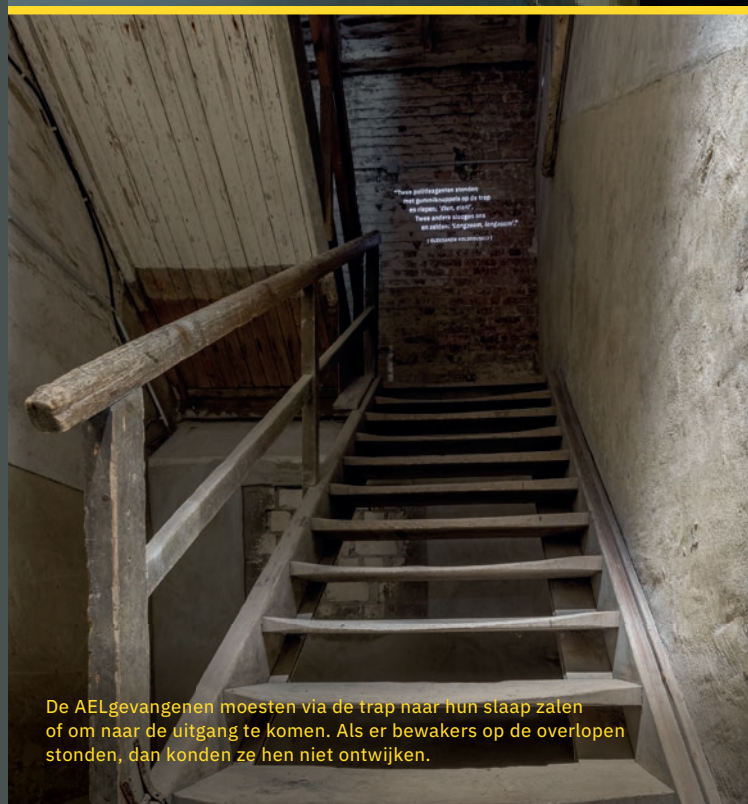
Voor rondleidingen en educatieve doeleinden kunt u op afspraak ook buiten de openingstijden terecht:
+49 (0)5405 8959270
info@augustaschacht.de

De Herdenkingsplaats Augustaschacht is barrièrevrij, afgezien van de derde verdieping. De Herdenkingsplaats Gestapokeller is alleen bereikbaar via een trap.

Het werkopvoedingskamp Ohrbeck

In de Tweede Wereldoorlog moesten miljoenen mensen dwangarbeid verrichten voor het nationaalsocialistische Duitsland. Alleen al in de regio Osnabrück waren tienduizenden vrouwen en mannen uit heel Europa tewerkgesteld als dwangarbeiders. Wie probeerde aan de gedwongen arbeid te ontkomen, werd bestraft met opsluiting in het werkopvoedingskamp (AEL) Ohrbeck. In dit kamp van de geheime staatspolitie (Gestapo) Osnabrück heersten levensbedreigende omstandigheden.

In de tentoonstelling is te zien hoe de onmenselijke behandeling de gevangenen gewillig moest maken. De herinneringen van vroegere gevangenen getuigen van de moeite die het kostte, om in AEL Ohrbeck te overleven. De opsluiting in het kamp had blijvende invloed op de overlevenden en de families van gevangenen. In de Duitse maatschappij zijn de AEL echter vrijwel onbekend.

De AELgevangenen moesten via de trap naar hun slaap zalen of om naar de uitgang te komen. Als er bewakers op de overlopen stonden, dan konden ze hen niet ontwijken.

© Christa Henke

Bovenaan rechts op deze foto zijn twee gevangenen van Arbeitserziehungslager (AEL) Ohrbeck te zien die in 1944 of 1945 bezig zijn met puinruimen in Osnabrück.

“R. werd op 21-12-1943 gearresteerd, omdat hij bij een slager 700 gr. worst had gestolen.”
Citaat uit het kaartregister van de Gestapo over Igor Rudchin

“Waarom [heb je gestolen]? Ik had honger. [...] Hij begon met een zweep op mijn rug te slaan. [...] hij sloeg en sloeg maar door.”
Igor Rudchin